

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науковий журнал

Випуск 95

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків, Заклад вищої освіти "Університет трансформації майбутнього" (Чернігів, Україна).

Члени редакційної колегії:

Вербівська Людмила Василівна – доктор економічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Грубляк Оксана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Дименко Руслан Анатолійович – доктор економічних наук, доцент, Київський національний університет будівництва і архітектури (Київ, Україна).

Дука Анастасія Петрівна – доктор економічних наук, професор, ректор, ЗВО "Університет трансформації майбутнього" (Чернігів, Україна).

Іртицева Інна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна).

Коваль Віктор Васильович – доктор економічних наук, професор, Ізмаїльський державний гуманітарний університет (Ізмаїл, Україна).

Кудласва Наталія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Лопашук Інна Афанасіївна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Марич Максим Григорович – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Морозова (Селіверстова) Людмила Сергіївна – доктор економічних наук, професор, Державний торговельно-економічний університет (Київ, Україна).

Новикова Іннола Вікторівна – доктор економічних наук, професор, Київський аграрний університет Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна).

Островська Наталія Степанівна – доктор економічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Пономаренко Тетяна Вадимівна – доктор економічних наук, професор, Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Бугая (Київ, Україна).

Прохорчук Світлана Володимирівна – кандидат економічних наук, професор, Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права» (Херсон, Україна).

Роговий Андрій Віталійович – доктор економічних наук, професор, Навчально-науковий інститут бізнесу, природокористування і туризму, Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна).

Стеблянко Ірина Олегівна – доктор економічних наук, професор, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна).

Ткачук Ірина Ярославівна – доктор економічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Федишин Майя Пилипівна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Велькі Януш – доктор економічних наук, професор, Університет «Опольська політехніка» (Ополе, Польща).

Гавкалова Наталія – доктор економічних наук, професор, Варшавський технологічний університет (Політехніка Варшавська) відділ Управління та якості (Варшава, Польща).

Гросу Вероніка – доктор економічних наук, професор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Дзієканські Павел – доктор економічних наук, професор, Університет імені Яна Кохановського (Кельце, Польща).

Космулес Крістіна Габрієла – кандидат економічних наук, асистент професора, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Міхальчук Камелія-Каталіна – кандидат економічних наук, доцент, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Пілієлене Ліна – доктор економіки, професор маркетингу, Університет Вітаутаса Великого (Каунас, Литва).

Ситнік Інесса Василівна – доктор економічних наук, професор, Університет «Політехніка Опольська» (Ополе, Польща).

Соколюк Маріан – кандидат економічних наук, доцент, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Хлачук Елена – доктор економічних наук, професор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Чоботару Маріус-Сорін – кандидат економічних наук, лектор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Цвірко Олена – доктор економічних наук, професор, професор післядипломної освітньої програми з регіонального розвитку та агробізнесу, Державний університет Західної Парани, Кампус Толедо (Бразилія).

Електронна сторінка видання – www.bses.in.ua

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/bses>

Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»

включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (Категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 28 грудня 2019 року № 1643 (Додаток 4)

Галузь науки: економічні.

Спеціальності: С1 – Економіка та міжнародні економічні відносини; Д1 – Облік і оподаткування; Д2 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; Д3 – Менеджмент; Д5 – Маркетинг; Д7 – Торгівля; J2 – Готельно-ресторанна справа та кейтеринг; J3 – Туризм та рекреація; С3 – Міжнародні відносини.

Науковий журнал індексується у наукометричній базі **Index Copernicus**.

Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет відповідно до рішення вченої ради Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій (від 27 жовтня 2025 року протокол № 10)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1552 від 09.05.2024 року.

Ідентифікатор медіа: R30-04411

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN (Print): 2524-0897

ISSN (Online): 2524-0900

© ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2025

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

Базиліюк А.В., Назаренко Я.Я.ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ У РОЗБУДОВІ УКРАЇНИ:
ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....11**Bobro Natalia**DIGITAL CAPITAL OF THE UNIVERSITY AS A DRIVER OF SUSTAINABLE
COMPETITIVENESS IN THE DIGITAL ECONOMY..... 19**Гавриленко Т.В., Міх О.М.**

СТАЛИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ..... 25

Гузар У.Є.РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ МОДЕЛІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ
В УМОВАХ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ..... 32**Дєєва Н.Е., Дякун А.М.**

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КАПІТАЛІЗАЦІЮ.....38

Дрималовська Х.В., Антонів А.Р., Брунець О.О.РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....45**Клименко Є.С.**ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ..... 50**Кот Л.Л.**ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА:
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....57**Ляхович Л.А., Лотиш О.Я., Костецька Н.І.**

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОЛІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....66

Милянник Р.В.ТРАНСФОРМАЦІЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ:
СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ТА ВИЖИВАННЯ.....75**Пушкар Т.А., Гоженко Д.О.**

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В ХАРЧОВІЙ ГАЛУЗІ.....82

Шиманська О.П., Бічак І.

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....89

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ**Kolinets Lesya, Homotiuk Viktoriia**FROM CONVERGENCE TO DIVERGENCE? A TEMPORAL CLUSTER ANALYSIS
OF ECONOMIC GROWTH, DIGITALISATION, AND R&D IN THE EU..... 95

РОЗДІЛ 3. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Василіюк М.М., Івасюк Н.Б.АУДИТОРСЬКА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:
ГАРМОНІЗАЦІЯ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....104РОЗДІЛ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
ТА ФОНДОВИЙ РИНОК**Aleskerova Yuliia, Fedoryshyna Lidiia**ANALYSIS OF THE AGRICULTURAL INSURANCE MARKET
IN UKRAINE DURING WARTIME.....109**Бондаренко П.В.**

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА СТРАХОВИКА: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА..... 116

Борисова Л.Є.СУЧАСНІ ШЛЯХИ ПУБЛІЧНОГО РОЗМІЩЕННЯ КОМПАНІЙ:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНИХ КОМПАНІЙ.....123**Марич М.Г.**

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....129

Руда О.Л., Марценюк О.В., Скоповська А.Л.ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ У ПРОТИДІЇ
ВІДМИВАННЮ КОШТІВ У БАНКУ.....135**Тютюник І.В., Коноваленко В.І.**ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ
ПІД ВПЛИВОМ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ ТА КРИЗОВИХ ЯВИЩ: ДОСВІД УКРАЇНИ.....143**Юдіна С.В., Москаленко І.Ю.**РОЗВИТОК МЕТОДІВ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ.....152**РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА****Мороз А.М.**АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОГО АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ.....159**Русин-Гриник Р.Р., Ханас І.Ю., Матяш О.В.**

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....166

Хірівський Р.П.ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ МЕТОДОМ НОРМОВАНИХ КОЕФІЦІЄНТІВ.....171**РОЗДІЛ 6. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА****Юрченко Г.М., Васишин І.П.**ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В HR-МЕНЕДЖМЕНТІ
В ПРИЗМІ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ.....177**РОЗДІЛ 7. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА****Губанова О.Р.**

ПОТЕНЦІАЛ ЦИРКУЛЯРНОСТІ ВТОРИННИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....185

РОЗДІЛ 8. МЕНЕДЖМЕНТ**Бабіна О.В., Круглов К.О.**ОНТОПСИХОЛОГІЯ В ПРАКТИЦІ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ:
ШЛЯХИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН І ПРОДУКТИВНОСТІ.....192**Гринчук Ю.С., Драган О.О., Мельник С.О.**

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ АГРОПІДПРИЄМСТВ.....197

Деордиця О.О.ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТАДІЙ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
І МОДЕЛЕЙ МОНЕТИЗАЦІЇ.....204**Kanova Oleksandra, Petrenko Oleksandr**EVOLUTION OF SUSTAINABLE BUSINESS PROCESS MANAGEMENT:
PHASES AND THEORETICAL FOUNDATIONS.....211**Кацюба І.Р.**ФАКТОРИ РАЦІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ
ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ.....219**Кінаш І.П., Козак С.С.**МЕТОДОЛОГІЧНИЙ БАЗИС ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ БЕЗПЕКИ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....225

Ковальова М.Л. ВІДПОВІДНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	231
Мартінова Н.С., Мартінов Д.О. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	236
Нечипоренко Т.Д., Пужак Д.А. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ.....	245
Овчиннікова В.О., Носатенко О.Д., Світличний В.С. БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕХАНІЗМ ЇХ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	251
Рак Б.І. ОПЕРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПРОЄКТАМИ.....	256
Савенко І.І., Седікова І.О. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: РУШІЙНІ СИЛИ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ.....	262
Сотник В.В., Тімченко О.Л. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	270
Сторожев Р.І., Шкурко Я.І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: КОРПОРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	275
Хитрова О.А. РОЗШИРЕНА БІЗНЕС-АНАЛІТИКА ЯК ЦИФРОВИЙ ТРЕНД ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ.....	281
Шульга О.А. СИНЕРГЕТИЧНИЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК LEAN-ТЕХНОЛОГІЙ, AGILE-МЕТОДОЛОГІЙ І РЕІНЖІНІРІНГУ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	286
РОЗДІЛ 9. МАРКЕТИНГ	
Антошкін В.К. ІНТЕГРАЦІЯ КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В БРЕНД-СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ.....	292
Завидівська О.І., Гуль І.Г., Мороз В.П. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ТА ОБМЕЖЕНЬ У МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБІВ В УКРАЇНІ.....	297
Кірносова М.В. ТАРГЕТОВАНА РЕКЛАМА У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКИ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ	304
Летницький А.І. ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ НОВИХ РИНКІВ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ 3D-ДРУКУ І ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЬОВИХ СЕГМЕНТІВ.....	310
Савченко А.М., Паянок Т.М., Краєвський В.М. СИНЕРГІЯ ОБЛІКУ І МАРКЕТИНГУ В АГРОБІЗНЕСІ: АНАЛІТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ.....	316
Сало Я.В., Берназ О.В. СТРАТЕГІЇ БРЕНДИНГУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	322
РОЗДІЛ 10. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ	
Zhadko Kostyantyn, Soloshenko Mykyta PRINCIPLES OF UI/UX DESIGN FOR B2B BANKING PLATFORMS.....	327

Кукіна Н.В., Трусова Н.В., Нехай В.В.

БІЗНЕС-МОДЕЛЬ БЛОКЧЕЙН-СИСТЕМИ

РИНКУ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР УКРАЇНИ.....335

РОЗДІЛ 11. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Черевична Н.І., Бондарєва Т.П., Грищенко О.О.

ВЕРТИКАЛЬНЕ СІТІ-ФЕРМЕРСТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ

РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....344

РОЗДІЛ 12. ТУРИЗМ

Kryvenkova Ruslana, Melnyk Anastasiia

PUBLIC ADMINISTRATION OF THE TOURISM AND RECREATION INDUSTRY

IN SOUTH KOREA: EXPERIENCE FOR UKRAINE.....351

Долинська О.О.

ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТА ЕНОТУРИЗМ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ.....360

Олійник О.С.

СИСТЕМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ІНДЕКСІВ

В ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДАХ У СТАТИСТИЦІ РОЗМІЩЕННЯ ТУРИСТІВ.....367

Шелеметьєва Т.В., Александрова В.В.

ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ВІД ТЕОРІЇ ДО НАЦІОНАЛЬНИХ

ФЕСТИВАЛІВ І РЕЙТИНГІВ БРЕНДУ MICHELIN.....372

Ячнюк М.О., Сандуляк І.М.

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МОРСЬКОГО ТУРИЗМУ

НА УЗБЕРЕЖЖІ ЧОРНОГО МОРЯ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....379

CONTENTS

SECTION 1. ECONOMY

Bazyliuk Antonina, Nazarenko Iaroslava

RETHINKING THE CONCEPT OF THE WELFARE STATE IN THE DEVELOPMENT
OF UKRAINE: GLOBAL CHALLENGES AND NATIONAL PRIORITIES
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....1

Bobro Natalia

DIGITAL CAPITAL OF THE UNIVERSITY AS A DRIVER OF SUSTAINABLE
COMPETITIVENESS IN THE DIGITAL ECONOMY.....19

Havrylenko Tetiana, Mikh Oksana

SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE ENTERPRISE
MANAGEMENT SYSTEM.....25

Huzar Uliana

REGIONAL ASPECT OF FORMING A COMPREHENSIVE MODEL
FOR ENSURING THE SUSTAINABILITY OF HOSPITALITY INDUSTRY
ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF POST-CRISIS RECOVERY.....32

Dyeyeva Nataliia, Diakun Andrii

BUSINESS ACTIVITY OF A TRADE ENTERPRISE
AND ITS IMPACT ON CAPITALIZATION.....38

Drymalovska Khrystyna, Antoniv Andriy, Brunets Oleh

THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL ORGANIZATIONS
IN ENSURING THE FINANCIAL SECURITY OF THE STATE.....45

Klymenko Eugene

FORMING THE COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY
IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE TOURISM INDUSTRY.....50

Kot Liudmyla

ENVIRONMENTAL DIMENSION OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP:
PROSPECTS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY.....57

Liakhovych Larysa, Lotysh Oksana, Kostetska Nataliia

INFLUENCING FACTORS ON THE DEVELOPMENT TRENDS
OF THE OILSEED INDUSTRY OF UKRAINE.....66

Mylyanyk Ruslan

TRANSFORMATION OF HUMAN RESOURCES POLICY IN CONDITIONS
OF GLOBAL INSTABILITY: STRATEGIES FOR ADAPTATION AND SURVIVAL.....75

Pushkar Tetiana, Hozhenko Danylo

FEATURES OF ENSURING COMPETITIVENESS IN THE FOOD INDUSTRY.....82

Shymanska Oksana, Bichak Ivan

SPECIFICS OF THE LABOR MARKET IN UKRAINE UNDER MARTIAL LAW.....89

SECTION 2. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Kolinets Lesya, Homotiuk Viktoriia

FROM CONVERGENCE TO DIVERGENCE? A TEMPORAL CLUSTER ANALYSIS
OF ECONOMIC GROWTH, DIGITALISATION, AND R&D IN THE EU.....95

SECTION 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vasylyuk Mariya, Ivasiuk Nadiia

AUDIT DOCUMENTATION AND PROFESSIONAL RESPONSIBILITY:
HARMONISATION WITH INTERNATIONAL STANDARDS.....104

SECTION 4. FINANCE, BANKING, INSURANCE AND STOCK MARKET

Aleskerova Yuliia, Fedoryshyna Lidiia

ANALYSIS OF THE AGRICULTURAL INSURANCE MARKET
IN UKRAINE DURING WARTIME.....109

Bondarenko Pavel FINANCIAL SECURITY OF THE INSURER: INFORMATION AND ANALYSIS SUPPORT.....	116
Borysova Larysa MODERN WAYS OF PUBLIC PLACEMENT OF COMPANIES: WORLD EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR DOMESTIC COMPANIES.....	123
Marych Maksym MANAGEMENT OF FINANCIAL STABILITY OF BANKS IN MODERN CONDITIONS.....	129
Ruda Oksana, Martseniuk Olena, Skopovska Anna INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND INSTRUMENTS OF FINANCIAL MONITORING FOR COMBATING MONEY LAUNDERING IN BANKS.....	135
Tiutiunyk Inna, Konovalenko Viktor EVOLUTION OF THE DEVELOPMENT OF CASHLESS PAYMENTS UNDER THE INFLUENCE OF FINTECH INNOVATIONS AND CRISIS PHENOMENA: THE EXPERIENCE OF UKRAINE.....	144
Yudina Svetlana, Moskalenko Igor DEVELOPMENT OF METHODS FOR ANALYSIS AND CONTROL OF FINANCIAL AND GOVERNMENTAL ACTIVITIES OF ECONOMIC ENTITIES.....	152
SECTION 5. PRODUCTIVE POWER DEVELOPMENT AND REGIONAL ECONOMY	
Moroz Andriy ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE LOW-CARBON AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY.....	159
Rusyn-Hrynyk Roman, Khanas Ihor, Matiash Oleksandr ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF FINANCIAL ASSETS IN WARTIME CONDITIONS.....	166
Khirivskyi Roman ASSESSMENT OF THE LEVEL OF FINANCIAL CAPACITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES OF LVIV REGION USING THE METHOD OF NORMALLY COEFFICIENTS.....	171
SECTION 6. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMICS, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS	
Yurchenko Halyna, Vasylyshyn Iryna GAMIFICATION AS A TOOL OF DIGITALIZATION IN HR MANAGEMENT FROM THE PERSPECTIVE OF GENERATION THEORY.....	177
SECTION 7. ECONOMY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT AND ENVIRONMENTAL DEFENCE	
Hubanova Olena THE CIRCULARITY POTENTIAL OF SECONDARY MATERIAL RESOURCES.....	185
SECTION 8. MANAGEMENT	
Babina Olena, Kruhlov Kostiantyn ONTOPSYCHOLOGY IN THE PRACTICE OF OPERATIONS MANAGEMENT: WAYS TO HARMONIZE LABOR RELATIONS AND PRODUCTIVITY.....	192
Grynychuk Yulia, Drahan Oksana, Melnyk Serhii FINANCIAL ANALYSIS AS A COMPONENT OF STRATEGIC ANALYSIS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	197
Deordytsia Oleksii INTERRELATION OF SOFTWARE LIFECYCLE STAGES AND MONETIZATION MODELS.....	204
Kanova Oleksandra, Petrenko Oleksandr EVOLUTION OF SUSTAINABLE BUSINESS PROCESS MANAGEMENT: PHASES AND THEORETICAL FOUNDATIONS.....	211
Katsiuba Igor FACTORS OF RATIONAL RISK MANAGEMENT FOR ENERGY SECTOR ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE CIRCULAR ECONOMY.....	219

Kinash Iryna, Kozak Stanislav METHODOLOGICAL BASIS FOR ASSESSING INDUSTRIAL SAFETY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	225
Kovalova Mariia THE ACCOUNTABILITY OF INTERNATIONAL CORPORATIONS TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS.....	231
Martynova Natalia, Martynov Daniyl MODERN TRENDS IN THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE TOURISM AND RECREATION SECTOR IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY.....	236
Nechyporenko Tetiana, Puzhak Dariia RISK MANAGEMENT IN BUSINESS ACTIVITIES: CONCEPTUAL FRAMEWORK AND INNOVATIVE APPROACHES.....	245
Ovchynnikova Viktoria, Nosatenko Alexander, Svitlychnyy Vladyslav BUSINESS PROCESSES OF AN ENTERPRISE AND THEIR MANAGEMENT MECHANISM IN THE CONDITIONS OF TRANSFORMATIONS.....	251
Bohdan Rak OPERATIONALIZATION OF THE VALUE-DRIVEN APPROACH IN PROJECT MANAGEMENT.....	256
Savenko Ihor, Sedikova Iryna DIGITAL TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: DRIVING FORCES OF TRANSFORMATIVE CHANGE IN PERSONNEL MANAGEMENT.....	262
Sotnyk Viktoriia, Timchenko Olha MANAGEMENT OF THE PRODUCT CERTIFICATION PROCESS IN THE AGRICULTURAL INDUSTRY: CHALLENGES AND OPTIMISATION OPTIONS.....	270
Storozhev Roman, Shkurko Yaroslava LEGAL REGULATION OF ETHICAL BUSINESS CONDUCT IN THE CONDITIONS OF CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT: CORPORATE RESPONSIBILITY AND INTEGRITY.....	275
Khytrova Olha EXTENDED BUSINESS ANALYTICS AS A DIGITAL TREND OF BUSINESS TRANSFORMATION.....	281
Shulha Olha SYNERGIC INTERACTION BETWEEN LEAN TECHNOLOGIES, AGILE METHODOLOGIES AND REENGINEERING IN BUSINESS PROCESS MANAGEMENT: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS.....	286
SECTION 9. MARKETING	
Antoshkin Vadym INTEGRATION OF A CUSTOMER-ORIENTED APPROACH INTO THE BRAND STRATEGY OF ENTERPRISES: PLANNING AND IMPLEMENTATION METHODS.....	292
Zavydivska Olga, Hul Ivan, Moroz Volodymyr ANALYSIS OF CURRENT PROBLEMS AND LIMITATIONS IN THE MARKETING ACTIVITIES OF FOOTBALL CLUBS IN UKRAINE.....	297
Kirnosova Maryna TARGETED ADVERTISING IN LOCAL BUSINESS DEVELOPMENT TO IMPROVE THE ECONOMY OF THE ODESA REGION.....	304
Letnytskii Andrii STAGES OF RESEARCHING NEW MARKETS FOR 3D PRINTING PRODUCTS AND DETERMINING TARGET SEGMENTS.....	310
Savchenko Alla, Paianok Tetyana, Kraievskyi Volodymyr SYNERGY OF ACCOUNTING AND MARKETING IN AGRIBUSINESS: ANALYTICAL POTENTIAL AND INNOVATIVE APPROACHES.....	316
Salo Yana, Bernaz Oleksii BRANDING STRATEGIES IN THE CONTEXT OF ECONOMIC INSTABILITY.....	322
SECTION 10. BUSINESS AND TRADE	
Zhadko Kostyantyn, Soloshenko Mykyta PRINCIPLES OF UI/UX DESIGN FOR B2B BANKING PLATFORMS.....	327

Kukina Natalia, Trusova Natalia, Nekhai Viktoriia BUSINESS MODEL OF THE BLOCKCHAIN SYSTEM OF THE GRAIN MARKET OF UKRAINE.....	335
--	------------

SECTION 11. HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Cherevychna Nataliia, Bondarieva Tetiana, Hryshchenko Oleg VERTICAL CITY FARMING AS AN INNOVATIVE VECTOR OF RESTAURANT BUSINESS DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	344
--	------------

SECTION 12. TOURISM

Kryvenkova Ruslana, Melnyk Anastasiia PUBLIC ADMINISTRATION OF THE TOURISM AND RECREATION INDUSTRY IN SOUTH KOREA: EXPERIENCE FOR UKRAINE.....	351
---	------------

Dolynska Olesia GASTRONOMIC AND WINE TOURISM OF KHMELNYTSKYI REGION AS A FACTOR IN SHAPING REGIONAL TOURIST ATTRACTIVENESS.....	360
--	------------

Oliinyk Olga SYSTEM OF INTERRELATIONSHIPS OF INDIVIDUAL INDICES IN HEALTH INSTITUTIONS IN TOURIST ACCOMMODATION STATISTICS.....	367
--	------------

Shelemetieva Tetiana, Aleksandrova Veronica GASTRONOMIC TOURISM: FROM THEORY TO NATIONAL FESTIVALS AND MICHELIN BRAND RATINGS.....	372
---	------------

Yachniuk Maryna, Sanduliak Ionela MANAGEMENT OF MARITIME TOURISM DEVELOPMENT ON THE BLACK SEA COAST AFTER THE FULL-SCALE INVASION.....	379
---	------------

РОЗДІЛ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

ANALYSIS OF THE AGRICULTURAL INSURANCE MARKET IN UKRAINE DURING WARTIME

АНАЛІЗ РИНКУ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ДІЙ

The article provides a comprehensive analysis of the current state and dynamics of the agricultural insurance market (agricultural insurance) in Ukraine in the context of military operations. The main problems of the functioning of insurance protection in the agricultural sector are identified: a low level of coverage of agricultural producers with insurance services, a limited number of specialized products, high insurance tariffs and a lack of trust in insurance companies. The impact of armed aggression on the market structure, the volume of insurance premiums and payments, as well as on the solvency of insurers is revealed. Statistical data on the trends in the development of agricultural insurance in 2019–2025 are presented, which indicate a gradual recovery of the market and an increase in demand for insurance of military risks. Particular attention is paid to the role of state support, international financial initiatives (FAO, IFC, EBRD) and technological innovations – the introduction of parametric products, satellite monitoring, digital platforms and models based on artificial intelligence. Strategic directions for the development of the agricultural insurance market in the post-war period have been formulated, including improving regulatory frameworks, creating a state insurance payment guarantee fund, expanding public-private partnerships, and increasing the financial literacy of farmers.

Key words: agricultural insurance, insurance services market, military operations, insurance risks, state support, financial stability, parametric insurance, satellite monitoring, agricultural sector, Ukraine.

У статті проведено комплексний аналіз сучасного стану та динаміки розвитку ринку агрострахування (сільськогосподарське страхування) в Україні в умовах воєнних дій. Визначено основні проблеми функціонування страхового захисту аграрного сектору: низький рівень охоплення сільськогосподарських виробників страховими послугами, обмежена кількість спеціалізованих продуктів, високі страхові тарифи та дефіцит довіри до страхових компаній. Розкрито вплив збройної агресії на структуру ринку, обсяги страхових премій і виплат, а також на платоспроможність страховиків. Наведено статистичні дані щодо тенденцій розвитку агрострахування у 2019–2025 роках, що свідчать про поступове відновлення ринку та зростання попиту на страхування воєнних ризиків. Особливу увагу в дослідженні приділено ролі державної підтримки, міжнародних фінансових ініціатив (FAO, IFC, ЄБРР) та технологічних інновацій, які виступають ключовими чинниками модернізації ринку агрострахування України в умовах воєнного та післявоєнного відновлення. Зазначено, що державна підтримка має багатовекторний характер: вона включає часткову компенсацію страхових премій, створення гарантійних фондів, запровадження пільгових механізмів кредитування аграріїв, а також розвиток системи публічно-приватного партнерства. Такі заходи спрямовані на підвищення доступності страхових продуктів для малих і середніх сільськогосподарських виробників та зниження вартості страхового захисту. Сформульовано стратегічні напрями розвитку ринку агрострахування в післявоєнний період, серед яких – удосконалення нормативно-правового регулювання з урахуванням воєнних ризиків; створення державного фонду гарантування страхових виплат для забезпечення платоспроможності страховиків; розширення механізмів державно-приватного партнерства з метою залучення інвестицій у сектор; а також підвищення рівня фінансової грамотності аграріїв шляхом інформаційно-консультаційної підтримки, навчальних програм і демонстраційних проєктів. Реалізація зазначених напрямів сприятиме зміцненню фінансової стійкості аграрного сектору, формуванню довіри до страхових інститутів та підвищенню конкурентоспроможності України на глобальному аграрному ринку.

Ключові слова: агрострахування, сільськогосподарське страхування, ринок страхових послуг, воєнні дії, страхові ризики, державна підтримка, фінансова стійкість, параметричне страхування, супутниковий моніторинг, аграрний сектор, Україна.

УДК 368.5:338.43(477)"2022/..."(045)

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.95-15>

Aleskerova Yuliia¹

Doctor of Economics Sciences, Professor at the Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

Fedoryshyna Lidiia²

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor at the Department of Analysis and Audit, Vinnytsia National Agrarian University

Алескерова Ю.В.

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Федоришина Л.І.

Вінницький національний аграрний університет

Statement of the problem. Currently, Ukraine still lacks an effective and functional agricultural insurance system. Previous attempts to implement such a system have not yielded the expected results, which has negatively impacted the formation

and operation of the insurance services market in the agricultural sector. For a long time, the level of agricultural insurance in Ukraine has remained extremely low – only about 5–7%, whereas in European Union countries this figure is significantly

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3072-4854>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1577-6699>

higher: in Poland – around 30%, and in Germany – over 60%. This situation poses serious risks to the further development of the national agro-industrial complex.

Agriculture is one of the most promising, dynamic, and strategically important sectors of Ukraine's economy. It is the agricultural sector that secures Ukraine's strong position on the global food market and shapes the country's image as a guarantor of global food security. Moreover, it is one of the main sectors that generates profit, drives economic growth, and provides a significant share of foreign currency earnings. In the pre-war period, Ukrainian agricultural producers accounted for nearly half of the country's export revenue – made possible through the adoption of modern technologies, improvement of production processes, expansion of sales channels, and enhancement of product quality and safety.

At the same time, stable functioning of the agricultural sector requires reliable financial support, which under current conditions remains limited. In most developed countries, investments in agriculture are based on an agricultural insurance system that guarantees the protection of the interests of both producers and creditors. As a result, banks and investors gain confidence in the return of invested funds even in the event of unforeseen circumstances. In Ukraine, however, this important financial instrument remains underdeveloped and is not widely used among agricultural producers.

The low level of insurance coverage leaves farmers without adequate financial protection in the event of natural disasters, droughts, reduced yields, or other risks related to natural and economic factors. This, in turn, limits the ability of the banking sector to finance agricultural businesses and hinders the flow of investment into agriculture.

An additional complication is the ongoing war on the territory of Ukraine. Military actions are causing large-scale destruction, damaging property, production facilities, and infrastructure, as well as contributing to overall economic instability. Under such conditions, it is natural for both legal entities and individuals to seek protection from potential losses, particularly through insurance.

In international practice, insurance is considered one of the most effective risk management tools, especially in the agricultural sector. It enables the minimization of the consequences of adverse natural, economic, or social conditions that may affect production outcomes. Under martial law, the role of agricultural insurance in Ukraine should be strengthened – this mechanism must become not just a supplementary, but a key element of the state support system for the agricultural sector.

Therefore, the issue of revitalizing the agricultural insurance market requires an immediate and comprehensive solution. It is necessary to develop a

state program to support insurance premiums, involve international partners in the creation of joint risk funds, and provide informational and advisory support to agricultural producers. Only under such conditions agricultural insurance will be able to fulfill its main function – ensuring financial stability, predictability, and sustainable development of Ukraine's agricultural sector, even in times of crisis.

Analysis of the latest research and publications.

The issues surrounding the development of the agricultural insurance system, its organizational and economic mechanisms, and the effectiveness of its implementation are the subject of research by many Ukrainian and international scholars. In the academic community, agricultural insurance is viewed as one of the key risk management tools in the agricultural sector, ensuring its stability and competitiveness under modern market conditions.

A significant contribution to the development of the theoretical foundations of agricultural insurance has been made by Ukrainian scholars such as M. Demyanenko [1], O. Prokopchuk [5], A.Yu. Polchanov [3] who define agricultural insurance as an important element of financial stability for agricultural enterprises and a means of ensuring the continuous development of production. N. Rubtsova [2], in her research, emphasizes the role of insurance in increasing the efficiency of the agricultural sector and creating conditions for the sustainable development of agriculture.

O. Shevchenko, P. Sabluk, O. Trynko and V. Andriychuk [3] focus in their research on studying the effectiveness of agricultural insurance, improving mechanisms for assessing agricultural risks, and the role of state support in stimulating the development of the agricultural insurance services market.

An important contribution to the study of insurance protection issues in agricultural production has been made by O. Prokopchuk [5], who in her works highlights the institutional development of the agricultural insurance market, the improvement of risk management systems, and the enhancement of the effectiveness of insurance tools in agriculture. The scholar emphasizes that the development of agricultural insurance in Ukraine should be based on the principles of public-private partnership, which would not only minimize risks for agricultural producers but also increase trust in insurance companies and financial institutions. Additionally, O. Prokopchuk stresses the need to develop new reinsurance models during wartime, considering the risks of property destruction, damage to agricultural machinery, and crop losses.

Among foreign scholars who have made a significant contribution to the development of agricultural insurance theory, it is worth highlighting R. Barnett, B. Mahul, J. Glauber, H. Jensen, S. Miranda, and M. Skees. They have developed

concepts of index insurance based on weather and yield indicators, and defined optimal models of state support and reinsurance for agricultural risks (Mahul & Stutley, 2010; Glauber, 2015). Their approaches are widely applied in EU countries, the United States, and Latin America, where insurance is an integral part of agricultural policy.

Despite the considerable body of academic research, the Ukrainian agricultural insurance market is still in the early stages of development. It is characterized by a lack of systematic legislative regulation, insufficient state support, weak involvement of insurance companies in covering agricultural risks, and a low level of financial literacy among agricultural producers.

These issues become particularly relevant under martial law, when agricultural producers face risks such as crop loss, property destruction, restricted logistics routes, and damaged infrastructure. That is why it is especially necessary today to establish an effective mechanism of public-private partnership, implement targeted state programs for subsidizing insurance premiums, and develop a national system for reinsurance of agricultural risks with the participation of international financial institutions.

Thus, further scientific research should be aimed at:

- improving the regulatory and legal framework of agricultural insurance;
- developing innovative insurance products adapted to wartime conditions;
- establishing a state fund to guarantee insurance payouts;
- increasing agricultural producers' awareness of insurance protection;
- expanding international cooperation in the field of agricultural insurance and reinsurance.

The comprehensive implementation of these directions will contribute to strengthening the financial stability of the agricultural sector, ensuring its competitiveness in the global market, and enhancing Ukraine's food security.

Problem statement. During military operations, Ukraine's agricultural sector faces significant risks related to infrastructure destruction, land mining, disruption of logistics chains, and financial system instability. In such circumstances, the system of agricultural insurance becomes especially relevant as a mechanism to protect agricultural producers from unforeseen losses.

The aim of the article is:

- a comprehensive analysis of the current state of the agricultural insurance market in Ukraine during wartime;
- an assessment of the effectiveness of existing insurance instruments;
- identification of the main problems and barriers to the development of this segment;

– the development of strategic directions for improving the insurance protection system in the agricultural sector in the post-war period.

Presentation of the main research material.

The ongoing war in Ukraine causes widespread destruction, inflicts significant damage on property and infrastructure, and leads to economic crises. In conditions of constant threat of physical harm and losses, it is natural for both individuals and legal entities to seek protection in advance – to avoid damages caused by external circumstances, including war. One of the traditional universal methods of minimizing such risks is insurance. At the same time, war and hostilities impose fundamental adjustments on the state of the insurance sector.

The insurance market in Ukraine continues to operate. Most insurance companies have adapted their activities: they evacuated personnel to safer regions, ensured remote work for employees, and maintained technical infrastructure and databases. This information comes from a survey conducted by the National Bank of Ukraine in the spring of 2022. However, market participants faced several serious challenges. For example, about 130 insurance companies operate in Ukraine's online insurance market, of which 25 did not respond regarding their activities under martial law conditions (accounting for approximately 9% of the market volume). Seventeen companies (less than 2% of the market) reported that they have not yet established the process for paying insurance claims. Meanwhile, the remaining companies (about 89% by volume) continue to operate, timely and fully fulfill their obligations under existing contracts, and enter into new insurance agreements [9].

However, the financial capacity of insurers during wartime directly depends on the quality and structure of assets and capital reserves accumulated before the start of full-scale aggression. Survey results show that nearly all insurance companies experience negative impacts from the war: sales volumes have significantly dropped (especially through retail channels), and there has been an increase in customer requests for deferral of scheduled payments or contract termination. At the same time, the introduction of martial law does not release parties from their obligations under the insurance contract. The war in Ukraine is related to force majeure circumstances, the effect of which does not exempt parties from responsibility to fulfill obligations but may only serve as a basis for temporary postponement of their performance. If hostilities or imposed restrictions do not prevent the physical or legal fulfillment of a specific contractual obligation, the party remains liable. In such cases, an insurer may temporarily delay payment but is obligated to make it once force majeure circumstances end.

In practice, insurance companies add additional exclusions related to the war to their insurance policies. For example, they may refuse to pay out if property was damaged or destroyed because of hostilities (such as shelling, bullet strikes, etc.). War risk insurance exists as a separate product, but due to its high cost, it has not become widespread. Moreover, since 2014, many contracts include a clause stating that policies are not valid in territories where active hostilities are taking place or in temporarily occupied territories of Ukraine. Thus, incidents caused by hostilities are not recognized as insured events if they occur in war zones or occupied territories [6].

In an important context – the modernization of agriculture is a strategic path toward industrialization and economic transformation. However, the transformation of Ukraine's agricultural sector is under serious threat due to the increasingly destructive consequences of the aggression. Ukraine is one of the world's leading producers of agricultural products and a key exporter of grain, oilseeds, sunflower seeds, and sunflower oil. In 2021, the country ranked among the top three global exporters of wheat, barley, corn, rapeseed, and sunflower oil. Active hostilities have negatively impacted agricultural production: transportation infrastructure and seaports have been damaged, sowing areas have decreased, and risks of animal disease spread are rising, among other challenges[8].

According to the estimates from Kyiv School of Economics, the total losses of Ukraine's agricultural sector due to the aggression may reach tens of billions of dollars. Similarly, new materials from 2025 highlight additional challenges: a lack of precipitation and low soil moisture pose significant threats to crop yields, which in turn affect insurance risks in the agricultural sector.

Despite the ongoing war, agricultural insurance remains a key tool for ensuring the financial stability of the agricultural sector. However, several barriers still exist: a lack of trust from farmers towards insurers, limited coverage by insurance products, non-transparent contract terms, and high insurance premiums under conditions involving war-related risks. For instance, a 2025 study shows that insurers offering an integrated product – “crop insurance + cargo + war risk” – face high premiums, reaching up to 10% of the product's value.

State support for agricultural insurance is an important mechanism for increasing the accessibility of insurance policies. This means that funds from the state budget are allocated to partially reimburse insurance premiums under insurance contracts. In the context of Ukraine, this could help attract more farmers to insurance, make products more affordable, and expand their coverage. Models adopted from the experience of other countries (such as Canada, the USA, Turkey, and Spain), where the government

covers part of the farmer's premium, demonstrate the effectiveness of such mechanisms – the number of insured producers increases, and the cost of risk decreases [7].

Considering this, agricultural insurance in Ukraine should be viewed not only as a mechanism for compensating farmers' losses, but also as a tool for accumulating state financial reserves and ensuring economic resilience in the post-war period. Insurance funds and the reserves accumulated by insurers could be used to support infrastructure rehabilitation, sustain agricultural production, and accelerate the transition to modern agricultural technologies.

In accordance with the data presented in Table 1, the dynamics of agricultural insurance development in Ukraine during 2019–2025 indicate a gradual transformation of this segment from a peripheral element of the insurance market to an important tool for managing agricultural risks. Prior to the full-scale war (2019–2021), there was a decline in the share of insured areas (from 5.2% in 2019 to 3.9% in 2021), reflecting the insufficient attractiveness of insurance products for agricultural producers and a weak level of state support.

In 2022 (see Table 1), there was a sharp decline in insurance volumes – the share of insured areas dropped to 2.7%, and insurance premiums decreased to 210 million UAH, which accounts for only 1.2% of the total insurance portfolio. These figures are directly related to the destructive impact of military actions, mass business relocation, and the loss of insurable interest among farmers due to uncertainty regarding payouts due to force majeure.

Starting from 2023, the market shows signs of stabilization: the volume of premiums increased to 260 million UAH, and the number of companies working with the agricultural sector grew to 23. In 2024, a positive trend is observed – insurance premiums rose to 320 million UAH, and the share of insured areas increased to 3.5%. This indicates a restoration of trust in insurance mechanisms and the gradual integration of international programs (FAO, IFC) in supporting the insurance market. The forecast for 2025 (Table 1) points to a possible market expansion of 25% and an increase in the share of insured areas to 4.1% [7].

In accordance with the data presented in Table 1, the dynamics of macroeconomic indicators in Ukraine's agricultural sector closely correlate with changes in the insurance market. Gross agricultural output declined from 740 billion UAH in 2021 to 565 billion UAH in 2022, driven by the destruction of croplands, loss of equipment, and occupation of large territories. At the same time, total losses in the agricultural sector increased from 4.3 billion USD in 2022 to over 83 billion USD (2025 assessment), underscoring the critical need to develop a comprehensive agricultural insurance system [6].

Table 1

Dynamics of agricultural insurance development in Ukraine in 2019–2025

Year	Number of insurance companies	Share of insured areas, %	Volume of premiums, mln UAH	Share in the market portfolio, %	Payments, mln UAH	Main events
2019	27	5,2	310	2,4	95	Activation of the state agricultural insurance support program, emergence of the first index products.
2020	25	4,8	295	2,1	88	COVID-19 pandemic led to a decline in agricultural investments and an increase in unprofitability.
2021	24	3,9	270	1,8	80	Reduction in insured areas due to rising policy costs; market preparation for new NBU demands.
2022	22	2,7	210	1,2	64	Start of the full-scale war; temporary shutdown of some insurance companies; decline in crop insurance volumes.
2023	23	2,9	260	1,4	70	Partial recovery of market activity; launch of pilot projects for insuring livestock and equipment.
2024	25	3,5	320	1,6	98	15% increase in insurance premiums; development of online insurance; participation in FAO and IFC programs.
2025 (forecast)	28	4,1	410	1,9	120	Expected growth in demand for crop insurance, equipment insurance, and war risk insurance.

Source: data compiled by authors based on reports from the NBU, KSE Institute, AgroReview, FAO, and BusinessPerspectives (2019–2025)

It is important to note that the average area of insured crops, according to Table 2, is gradually increasing from 0.45 million hectares in 2022 to 0.74 million hectares in 2025, indicating a renewed interest among agricultural producers in insurance as a risk mitigation tool. The increase in the level of state compensation for insurance premiums (from 0% in 2022 to 15% in 2025) serves as a key incentive for market revitalization [6].

It can be concluded that Ukraine's agricultural insurance market entered a recovery phase in 2023–2025, with key roles played by state support, digitalization of insurance processes, and the introduction of new products – particularly war risk insurance. As shown in Tables 1 and 2, even under ongoing war conditions, there is a gradual increase

in the financial capacity of insurance companies and a restoration of farmers' trust in the insurance protection system [7].

Thus, given the current challenges – including military actions, climate risks, and technological shifts – there is an urgent need for:

- the development of a modern and legal framework for insurance that takes into account war risks, parametric insurance products, digital technologies, and satellite monitoring;
- improving insurance awareness among agricultural producers through information campaigns, educational programs, and advisory support;
- enhancing the range of insurance services – in particular, new products with broader geographic coverage, integration of transport and war risks,

Table 2

Key economic indicators of Ukraine's agricultural sector (2021–2025)

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025 (assessment)
Gross agricultural production, bln UAH	740	565	610	660	700
Agriculture sector losses due to the war, bln USD	–	4,3	18,7	65,0	83,0
Volume of agricultural exports, mln tons	86	53	58	61	63
The average area of insured crops, mln ha	0,85	0,45	0,50	0,62	0,74
Level of state compensation of bonuses, %	25	0	5	10	15
Quantity of agricultural producers, ths	11,2	6,8	7,5	8,3	9,6

Source: data compiled by authors based on reports from the NBU, KSE Institute, AgroReview, FAO, and BusinessPerspectives (2019–2025)

and the launch of digital platforms for small farms;

- creating equal conditions for all participants in the insurance market (insurers, agricultural producers, and the state), including the promotion of public-private partnerships, reinsurance, and international cooperation.

Only under such conditions will Ukraine's agricultural insurance market be able to transition from a fragmented state to a stable model — one capable of withstanding challenges, building trust, and actively contributing to the recovery of the agricultural sector after the war.

Conclusions. In the process of studying the agricultural insurance market in Ukraine, it was found that the sector continues to be characterized by a low level of coverage among agricultural producers and a limited supply of specialized insurance products. Despite individual support initiatives and international programs, fundamental issues — such as distrust toward insurers, a weak regulatory framework, and limited reinsurance capital — remain key factors hindering the formation of a sustainable market.

Military actions have significantly transformed the market landscape: the increased risk of physical and logistical losses has led to the withdrawal or substantial limitation of participation by some international reinsurers, as well as increase in tariff pressure on local market participants. In response to these challenges, several international initiatives emerged in 2024–2025 aimed at restoring reinsurance capacity and providing war-risk coverage for businesses and infrastructure in Ukraine. In December 2024, the EBRD launched a €110 million guarantee platform to support transportation and insurance of domestic logistics; in January 2025, the broker McGill introduced a commercial war risk reinsurance program in cooperation with the London market; and major military coverage programs involving Aon and its partners were presented, aimed at partially restoring access to coverage for projects across various sectors, including agriculture. These initiatives lay the groundwork for expanding the range of insurance products. However, they do not fully resolve the issues of accessibility and affordability of coverage for small and medium-sized agricultural producers.

In 2025, technological and product innovations are coming to the forefront, with the potential to fundamentally transform the model of insurance service delivery in agriculture. Key developments include:

- widespread adoption of parametric (index) insurance products;
- integration of satellite data and remote monitoring (NDVI and other vegetation indices);

- use of artificial intelligence models for risk analysis and automated payouts;

- digital platforms for mass distribution targeting smallholder farmers.

Empirical and review studies in 2025 highlight the rapid growth of both academic and applied interest in satellite datasets for designing index products. The implementation of such technologies can reduce administrative costs, speed up claim payments, and lower transaction barriers for ensuring small farms — if basis risk and data verification issues are resolved.

An analysis of government support programs for agricultural production in 2024–2025 reveals a strengthening of targeted subsidies and support packages for small and medium-sized farms (including compensation per hectare, grant programs, and grants for modernization). This creates favorable conditions for combined mechanisms such as “subsidy + insurance” to improve access to insurance policies. However, the practical implementation of partial insurance premium reimbursement mechanisms requires clear regulation, transparent selection criteria for beneficiaries, and control procedures to prevent abuse and ensure efficient resource allocation.

Based on the identified trends, the following key points can be formulated for future policy and academic recommendations:

1. Updating the regulatory framework should include clear rules for parametric products, requirements for the use of satellite data and index verification, as well as mechanisms for public-private partnerships in war risk reinsurance.

2. Stimulating market supply through temporary government instruments (guarantees, premium subsidies, participation in reinsurance pools) will help overcome entry barriers and reduce the cost of risk for local insurers.

3. Technology integration (satellite monitoring, AI models, digital platforms) is a priority for increasing the efficiency of payouts and reducing administrative costs; at the same time, both the state and the market must invest in independent data sources and verification standards.

4. Improving insurance literacy through targeted educational programs, advisory support, and “first purchase” mechanisms (e.g., vouchers or partial compensation) for small farmers.

5. Further research should be focused on the empirical assessment of basis risk in parametric products for key crops in Ukraine, modeling the impact of war risks on the insurance solvency of local companies, and evaluating the effectiveness of government premium reimbursement programs.

Overall, 2025 is marked by the emergence of consolidated international initiatives aimed at restoring reinsurance capacity for Ukraine, along with the accelerating technological transformation

of insurance products. These factors, combined with favourable government policies, private investment, and international support, can facilitate the transition from a fragmented agricultural insurance market to a more resilient, inclusive, and technology-driven system of insurance protection for agricultural producers.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дем'яненко М. Я. Фінансове забезпечення розвитку аграрного виробництва в умовах ринку. Київ : ІАЕ УААН, 2007. 312 с.
2. Рубцова Н. М. Сучасний стан та перспективи розвитку діючої системи агрострахування в Україні. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2014. № 4. С. 237–240. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_4_42
3. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. Київ : КНЕУ, 2002. 624 с.
4. Полчанов А. Ю. Агрострахування як складова продовольчої безпеки держави. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 4. С. 48–57.
5. Прокопчук О. Т. Сучасний стан та тенденції розвитку системи страхування сільськогосподарських культур в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2017. Вип. 91. Ч. 2: Економічні науки. С. 86–100.
6. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.dfp.gov.ua/734.html>
7. Консолідовані звітні дані. Огляд страхового ринку. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitnidani.html>
8. Glauber J. W. Agricultural insurance and disaster assistance in the United States. *Agricultural Finance Review*. 2015. Vol. 75 (3). P. 335–355.
9. Jensen H. R. Agricultural risk management policies in the EU: An evaluation of insurance mechanisms. *European Review of Agricultural Economics*. 2019. Vol. 46 (2). P. 189–205.

REFERENCES:

1. Demianenko M. Ya. (2007) Finansove zabezpechennia rozvytku ahrarnoho vyrobnytstva v umovakh rynku [Financial support for the development of agricultural production in market conditions]. Kyiv : IAE UAAN, 2007. 312 P.
2. Rubtsova N. M. (2014). Suchasnyi stan ta perspektyvyrozvytkudiiuchoisystemyagrostrakhuvannia v Ukraini. [Current status and prospects for the development of the agricultural insurance system in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)*, no. 4, pp. 237–240. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_4_42
3. Polchanov A. Yu. (2013). Ahrostrakhuvannia yak skladova prodovolchoi bezpeky derzhavy [Agro-insurance as a component of food security of the state]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 4, pp. 48–57
4. Andriichuk V. H. (2002). Ekonomika ahrarnykh pidpriemstv: pidruchnyk. [Economics of agricultural enterprises: a textbook]. Kyiv : KNEU, p. 624.
5. Prokopchuk O.T. (2017). Suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku systemy strakhuvannia silskohospodarskykh kultur v Ukraini [Current state and trends of the development of the system of insurance of agricultural crops in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva*, no. 91, Part 2, Ekonomichni nauky, pp. 86–100 .
6. Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy. [State Committee for Statistics of Ukraine]. Available at: <http://www.dfp.gov.ua/734.html>
7. Konsolidovani zvitni dani. Ohliad strakhovoho rynku [Consolidated Social Security Taxes. Insurance Market Review]. Available at: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitnidani.html>
8. Glauber J. W.(2015). Agricultural insurance and disaster assistance in the United States. *Agricultural Finance Review*, vol. 75 (3), pp. 335–355.
9. Jensen H. R. (2019). Agricultural risk management policies in the EU: An evaluation of insurance mechanisms. *European Review of Agricultural Economics*, vol. 46 (2), pp. 189–205.

Стаття надійшла: 12.09.2025

Стаття прийнята: 30.09.2025

Стаття опублікована: 31.10.2025

Наукове видання

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науковий журнал

Випуск 95

Коректура • Ю. Никитенко

Комп'ютерна верстка • Л. Білик

Формат 60x84/8. Гарнітура Arimo.
Папір офсетний. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 44,87.
Підписано до друку 31.10.2025. Наклад 100 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.